

Concrete ideeën voor de belastinghervorming van 2011

Bruno Colmant

Doctor in Beheerswetenschappen (ULB)

Professor aan de UCL en de Vlerick Management School

Nu we aan het begin staan van een nieuwe legislatuur, kan niemand voorspellen welke fiscale koers de volgende regering zal varen. Het is zaak de recessie en de enorm hoge overheidsschuld met elkaar te verzoenen en geleidelijk terug te keren naar een evenwichtige begroting. In de eerste blauwdrukken wordt veeleer gesproken over een verlaging van de uitgaven dan over een verhoging van de inkomsten. En dat is ook logisch: met een van de hoogste arbeidskosten ter wereld is het onmogelijk om het Belgische sociale model overeind te houden door een toenemende druk op de beroepsinkomsten. Een belastingverhoging is echter onvermijdelijk. Dit ontkennen zou een vlucht uit de realiteit zijn.

We wagen ons aan een fiscale denkoefening door verschillende aandachtspunten onder de loep te nemen: de vennootschapsbelasting, de personenbelasting, de btw en de belasting van de kapitaalinkomsten.

In het verlengde van de recessie en het faillissement van de banken (die de grootste bijdrage leverden aan de vennootschapsbelasting) zijn de inkomsten uit de vennootschapsbelasting in vrije val geraakt. De notionele interest heeft, uiteraard, een rol gespeeld bij deze evolutie, maar de Nationale Bank heeft de gematigde impact ervan bevestigd. Theoretisch zou aan een verhoging van de vennootschapsbelasting kunnen worden gedacht. Dit is echter geen optie omdat de economische activiteit absoluut weer op gang moet worden getrokken. Het Verenigd Koninkrijk heeft er bijvoorbeeld voor gekozen om haar vennootschapsbelastingpercentage geleidelijk te verlagen van 28% naar 24%. Het is dus voor de hand liggend dat België het percentage van de vennootschapsbelasting op 34% zal houden en de notionele interestaftrek zal handhaven.

Hoe dan ook, de parameters van de notionele interest zullen worden gewijzigd. Er zijn verschillende denkpijlers. In de grote groepen zouden ze op een geconsolideerde basis kunnen worden berekend en slechts van toepassing kunnen zijn op de in de onderneming herbelegde winsten, en dus niet op de winsten die als dividend worden uitgekeerd. Ook het aftrekpercentage zou kunnen variëren, bijvoorbeeld afhankelijk van het ingebrachte kapitaal: de nieuwe inschrijvingen zouden voor een ruimere notionele interestaftrek in aanmer-

king kunnen komen. Het idee om de notionele interest te koppelen aan het creëren van tewerkstelling is dan weer moeilijk haalbaar.

Er is echter een andere, subtielere piste. Het percentage van de notionele interest is momenteel gebaseerd op de rente van de Belgische overheidsobligaties (OLO). Maar onze OLO-rente wordt momenteel verhoogd met een "kredietspread" of "risicopremie" ten opzichte van de rente op risicovrije overheidsobligaties. Die "kredietspread" is het gevolg van onze budgettaire kwetsbaarheid, vergeleken met Duitsland. In de toekomst zou de notionele interest gebaseerd kunnen zijn op de echte risicoloze rentevoet van de eurozone; meer bepaald de Duitse rentevoet (de Bund) op 10 jaar. De notionele interestvoet zou dus, mechanisch, dalen van de huidige 3,8% naar ongeveer 2,5%. Dit is trouwens logisch: België hoeft immers geen fiscale stimuli te verlenen die in functie van de speculatie van de financiële markten evolueren. Op basis van een summier berekening zouden de door ons aanbevolen maatregelen de begrotingskost van de notionele interesten met ongeveer 55% verminderen zonder dat de maatregel, in welk opzicht dan ook, zou worden gewijzigd.

De belasting van de meerwaarden op aandelen zou in de toekomst in overeenstemming kunnen worden gebracht

met het belastingstelsel van de dividenden in de vennootschapsbelasting. De impact zou gematigd zijn als het belastingpercentage voor de meerwaarden niet hoger is dan 5%, des te meer als de minderwaarden op aandelen ook voor 5% aftrekbaar zouden zijn. Bovendien is het waarschijnlijk dat de recuperatie van de overdraagbare verliezen opnieuw zou worden beperkt tot 5 jaar. Voor de kmo's zal het percentage van de vennootschapsbelasting waarschijnlijk worden verlaagd, met een heractivering van de aftrek voor een investeringsreserve.

Over de personenbelasting zal een ideologisch debat worden gevoerd. Een verhoging van het belastbare minimum (d.w.z. het bedrag vanaf hetwelk belasting moet worden betaald) zou worden gecompenseerd door een lichte verhoging van de hoge barema's. De maximale aanslagvoet zou dan stijgen van 50% tot 52,5% of zelfs 53%. Omdat het maximale barema snel wordt bereikt, zal die verhoging van de fiscaliteit helaas hoofdzakelijk door de middenklasse worden gedragen. Ook zou een lichte verlaging van de aftrekbare beroepskosten kunnen worden overwogen. Waarschijnlijk zullen bovendien sommige aftrekposten (dienstencheques, energiebesparende uitgaven, enz.) aan de inkomsten worden aangepast. Die posten zouden dan afnemen naarmate het inkomen stijgt. Helaas zou dergelijke maatregel leiden tot een stijging van de aanvullende gemeentebelasting.

De consumptiebelastingen (btw, accijnzen, enz.) zullen mogelijk worden gewijzigd. De reden is eenvoudig: de mobiliteit van de productiefactoren maakt het moeilijk om beroepsinkomsten correct te vatten. De belasting verplaatst zich lateraal om veeleer de consumptie (d.w.z. een stroom) dan wel het sparen te belasten. De belasting met een brede grondslag (type btw) zorgt voor minder ophef en maakt een efficiëntere inning mogelijk. Concreet zou de btw kunnen stijgen van 21% tot 22% of zelfs meer voor bepaalde luxediensdiensten of -goederen. Terzelfder tijd zal een verminderd btw-tarief worden behouden voor de levensmiddelen.

Het vierde aandachtspunt betreft de kapitaalbelasting. Zonder vermogenskadaster en dematerialisatie van de effecten (voorzien voor 2013) is de maatregel niet haalbaar. Deze zou trouwens ook erg discriminerend zijn: door de maatregel zouden sommige belastingplichtigen dubbel worden belast, terwijl anderen eraan zouden ontsnappen. De volgende regering zal daarentegen het risicokapitaal in de kleine ondernemingen moeten stimuleren, zoals in de tijd van de maatregelen Monory-De Clercq. Ook het systeem van fiscale voordelen voor de beursgenoteerde vennootschappen zal moeten worden herzien.

De inkomsten van het roerend kapitaal zullen meer worden belast en de voorheffing zal wellicht stijgen tot 20% voor de interesten en een algemeen tarief van 25% voor de divi-

denden. Gelet op het schuldenniveau van de Belgische staat is het absoluut noodzakelijk dat de voorheffing op de interesten lager blijft dan die op de dividenden. Na de verhoging van de roerende voorheffing zal de belasting van alle kapitalisatiebeveks worden opgetrokken. De belasting van de meerwaarden op effecten op basis van de personenbelasting, is daarentegen ondenkbaar omdat het spaargeld van de huisgezinnen al zwaar op de proef is gesteld.

Wat de onroerende inkomsten betreft, is het niet uitgesloten dat het kadastraal inkomen (en dus, mechanisch, de onroerende voorheffing) naar boven zal worden herzien, naast de jaarlijkse indexatie. Deze vermeerdering zou aan het belastbaar inkomen worden aangepast.

Een laatste aandachtspunt is de fiscaliteit van de levensverzekeringen en van de pensioenen. Iedereen heeft intussen de beperkingen ingezien van het repartitiesysteem, d.w.z. gebaseerd op de transfer van de actieve bevolking naar de niet-actieve bevolking. De regering zal een hogere aftrek van het pensioensparen en de levensverzekeringen moeten voorzien om geleidelijk aan te kunnen overschakelen van een repartitie- naar een kapitalisatiesysteem. Zo kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een hogere aftrek, maar aan een lager percentage. Meer in het algemeen moet de fiscaliteit absoluut het voorzorgsparen aanmoedigen en zijn aangepast aan de stijgende levensverwachting van de burger. De actieve bevolking moet dus fiscaal worden aangemoedigd tot kapitalisatiesparen, in combinatie met het engagement van de regering om de fiscaliteit voor het reeds aangelegde spaargeld niet te wijzigen.

Andere vragen blijven uiteraard onbeantwoord. Een derde EBA (eenmalige bevrijdende aangifte) is moeilijk denkbaar, maar het is niet onmogelijk dat de regering een Algemene Sociale Bijdrage onder de loep neemt, waarmee al werd geëxperimenteerd in de jaren '90 onder de vorm van de Aanvullende Crisisbijdrage. Een herverrekening van alle inkomsten in de personenbelasting is nog altijd denkbaar, maar zou vanuit een administratief oogpunt te veel inspanningen vergen. De indexatie van de fiscale barema's zou terzijde geschoven kunnen worden, op z'n minst voor de hoge inkomens.

Samengevat zijn belastingverhogingen onvermijdelijk, maar het is mogelijk om verstandige en rechtvaardige aanpassingen door te voeren, zonder bruuske ingrijpende veranderingen. Een gezond scenario is de verlaging van de vennootschapsbelasting en de verhoging van de btw. Een ronduit catastrofaal scenario is een vermogensbelasting, een belasting van de meerwaarden van de particulieren en een belasting van het pensioensparen (tweede en derde pijler). Het is integendeel zaak om het langetermijnsparen (levensverzekering, enz.) van de particulieren en de herkapitalisatie van de kmo's fiscaal aan te moedigen. ●